
A rohamszerűen jelentkező állapotokban szenvedők számára segítséget nyújtó kutyák vizsgaszabályzata

1. A vizsgán való megfelelés általános követelményei

- a.) A párosnak bizonyítania kell, hogy a kutya kiegyensúlyozott és bármilyen környezetben képes együttműködni a gazdájával úgy, hogy közben nyilvános helyeken konfliktusmentesen tud alkalmazkodni a többi ember igényeihez is.
- b.) Függetlenül attól, hogy a kutya a későbbiek során várhatóan fogja-e a kérdéses feladatokat végezni, minden vizsgázó kutyának számot kell adnia bizonyos segítő feladatokban való jártasságáról, tehát például akkor is kell ajtót nyitni a vizsgán, ha a gazda lakásában tolóajtók vannak.
- c.) Az adott gazda speciális igényeihez igazított, és a vizsga helyszínén nem végezhető segítő feladatok végrehajtásának ellenőrzésére a gazda otthonában vagy a kiképzőközpontban kerülhet sor, a hivatalos vizsga keretein kívül. Ez a kiképző szervezet felelőssége.
- d.) Amennyiben a kutyát a kliens családtagja képzi – mivel a kliens valamilyen okból nem képes erre, úgy a vizsgán a kliens és a családtag együtt vesz részt. Ilyenkor a kutyát a családtag irányítja.

2. A vizsgafeladatok

2.1. Megbízhatósági teszt nyilvános helyen – alapengedelmesség és közlekedésbiztonság ellenőrző feladatai

2.1.1.

Helyszín: parkoló.

Feladat célja: Közlekedési eszközből való biztonságos ki-be szállás a kutyával.

Feladat leírása: A vizsga helyszínére érkező gazda és kutyája kiszáll az öt szállító járműből, illetve távozáskor beszállnak a járműbe. Ha autóval érkeznek, a gazda határozza meg, hogy a kutya a kocsiiban vár, míg ő kiszáll és közlekedésre alkalmas állapotba hozza magát (pl. elhelyezkedik a kerékcsigányban) vagy pedig fordítva történik, és a kutya száll ki elsőként.

Az értékelés szempontjai: Mindig látszania kell annak, hogy a gazda kontrollálja a kutya akcióit. A kutya nem ugorhat ki-be utasítás nélkül, nem szaglászhat, bóklászhat a jármű mellett. Amennyiben autóval érkeznek-távoznak, kívánatos, hogy a kutya türelmesen (ülve vagy fekve) várjon, míg a gazda elkészül a ki-be szállással.

2.1.2.

Helyszín: Kutya sétáltatására, piszkoltatására alkalmas terület (pl. park, kutyafuttató)

Feladat célja: Piszkoltatás, behívás nagyobb távolságról (szabad játékból), idegen kutyával való találkozás.

Feladat leírása: A gazda pórázon vezetve a kutyát megközelíti a piszkoltatásra alkalmas területet, piszkoltat, majd a hámot-pórázt eltávolítva szabadon engedi a kutyát. A vizsgázó kutya találkozik és játszhat idegen kutyával. A Vizsgázó a vizsgabizottság kérésére behívja és közlekedésre alkalmas állapotba hozza az állatot (hám, póráz feltevése).

Az értékelés szempontjai: A kutya a gazda kérésére, pórázon kell elvégezze a dolgát. Csak a gazda engedélyére mehet játszani (nem a póráz levételekor magától), hívásra visszajön (több hívójel megengedett). Kérésre bebújik a nyakörvbe, hámba. Idegen kutyákkal közömbös, barátságos, de legálabbis kontrollálható a viselkedése.

2.1.3.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont)

Feladat célja: Épület megközelítése, forgóajtón, vízlevezető rácson való áthaladás, liftezés.

A feladat leírása: A vizsgabizottsággal előre egyeztetett útvonalon haladva megközelítik az épületet, miközben lehetőleg áthaladnak vízlevezető rácson, forgóajtón és használnak liftet és azon belül az előre meghatározott helyre mennek.

Az értékelés szempontjai: A kutya nyugodtan kell haladjon a gazda oldalán és nem mutathat félelmet a bejáratnál vagy a liftezés során sem. A kisebb rácst átugorhatja, de csak ha így nem rántja meg a gazdát. A liftajtóban a gazda irányítását követve előre megy, vagy hátra marad, ha a póráz nem elég hosszú, az akciót szabadon is jól kontrollálható módon hajtja végre. A liftben a lehető legpraktikusabban helyezkedik, hogy ne legyen útban. Több vezényszó adása megengedett, de jutalomfalat nem lehet a gazda kezében, vagy a kutya számára látható helyen.

2.1.4.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont).

Feladat célja: Közömbösség Idegen emberekkel.

A feladat leírása: A vizsgáztatók által felkért idegen személyek (1-1 felnőtt illetve lehetőség szerint gyerek is) külön-külön a vizsgázóhoz lépnek és megpróbálnak a kutyával kontaktust teremteni.

Az értékelés szempontjai: A kutyát simogatni vágyó felnőttek (illetve gyerek) nem vonhatják el a kutya figyelmét a gazdáról. A kutya semmilyen körülmények között nem mozdulhat el a helyéről. Az idegenek a gazda engedélyével röviden hozzá érhetnek (de nem simogathatják) a kutyához. A kutya nem üdvözölheti őket, csupán passzívan „tűrheti” azt, lehetőleg a gazdát figyelve.

2.1.5.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont)

Feladat célja: Ültetésből behívás.

A feladat leírása: A gazda egy kijelölt helyen ültetésben hagyja a kutyát, majd a pórázát ledobva kb. 10 méterre eltávolodik. Kb. 5-10 másodperc várakozás után visszamegy a kutyához.

Az értékelés szempontjai: A kutya által felvett testhelyzetnek nincs nagy jelentősége, csak annak, hogy a kutya figyelje a gazdát, meddig kell várnia, míg visszajön a gazda.

2.1.6.

Helyszín: Zsúfolt hely, figyelemelvonó szociális (emberek) és fizikai (zaj, illatok) ingerekkel.

Feladat célja: Ültetés különböző helyzetekben.

A feladat leírása: Legalább két különböző alkalommal, például büfepult mellett, illetve amikor egy idegennel beszélget a gazda, a gazda utasítására a kutya leül.

Az értékelés szempontjai: Jó, ha a kutya az első szóra leül, de fontosabb követelmény, hogy ne kelljen hangosan, keményen kiadni a vezényszót.

2.1.7.

Helyszín: Zsúfolt hely, figyelemelvonó ingerekkel.

Feladat célja: Fektetés különböző helyzetekben.

A feladat leírása: Legalább három különböző alkalommal a gazda lefekteti a kutyát. A szituációk különbözők: (I)vendéglőben (illetve más arra alkalmas helyen) étkezéskor az asztal alatt, (II)nagy, zajos rakodó kocsis elhaladásakor, (III)tömegben miközben egy idegen (az egyik vizsgáztató) természetes mozdulattal átlépi a fekvő kutyát. A fektetés végén a gazda egyhelyben maradva vezényszóval ülteti/állítja fel a kutyát, és csak akkor indul el, amikor a kutya már nem fekszik.

Az értékelés szempontjai: A kutya az utasítást végrehajtja, és nyugodtan fekszik az átlépés alatt is, ideális esetben a gazdát nézi. A gazda legalább kétszer sikeresen alkalmazza az „ül” vezényszót.

2.1.8.

Helyszín: Étterem, kávézó, illetve más étkezésre alkalmas hely.

A feladat célja: Élelem-megtagadás.

A feladat leírása: A kutya nyugodtan fekszik az asztal alatt, úgy hogy a környezetét ne zavarja. Az egyik kutya számára ismeretlen vizsgáztató a kutya közelében leejt egy falatot a földre. A falat lent marad 3-5 percig. (Végül ki kell dobni, a kutya nem kaphatja meg.)

Az értékelés szempontjai: A gazda rászólhat a kutyára, de nem használhatja a pórázát, és nem érhet a kutyához.

2.1.9.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont) valamely védett, kevésbé forgalmas pontja.

A feladat célja: Helyben maradás idegen helyen a gazda távollétében.

A feladat leírása: A gazda egy fal melletti védett helyen (pl. a mosdó bejárat ajtajánál lefekteti a kutyát, és eltávozik (pl. bemegy a mosdóba). Majd 3 perc elteltével kijön és folytatják a sétát. A vizsgabizottság tagjai végig a kutya közelében maradnak.

Az értékelés szempontjai: A kutya nyugodtan fekszik, felállhat, de nem mehet arrébb, csak ha valamilyen külső körülmény erre kényszeríti, például arra tolnak egy bevásárlókocsit, ami elütné, ha nem menne arrébb. Akkor sem állhat fel, ha barátságosan hívogatják, vagy netán étellel csalogatják. (Erről azért lehetőleg le kell beszélni az arra járókat.) A gazda visszatértekor a kutya kontrollált módon mutathatja ki örömét, majd rövid idő elteltével továbbhaladásra kész állapotba hozzák magukat.

2.1.10.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont).

A feladat célja: Pórázon követés lassú lépésben kerekesszék mellett, illetve járó gazda esetében lábánál követés.

A feladat leírása: A gazda a vizsgabizottság által előre meghatározott pontot szabadon közlekedve megközelíti, miközben a kutya a gazda által preferált oldalon halad.

Az értékelés szempontjai: A kutya a gazda tempójában halad, végig a kívánt oldalon, és a fordulatok során sem marad le, vagy tör előre. Több vezényszó adása megengedett, de jutalomfalat nem lehet a gazda kezében.

2.2. Speciális rohamjelző-segítő feladatok

A 2.2.1-2.2.3. feladatok teljesítése akkor szükséges, ha a kliens egyúttal mozgássérült is.

2.2.1.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont).

A feladat célja: Közlekedés zsúfolt épületben kosárral a kutya szájában.

A feladat leírása: A gazda a kosárba egy zacskó jutalomfalatot helyez, majd a kutyával megfogatja a kosarat (a kosarat a kutya a földről vagy a gazda kezéből is elveheti). A kutyát pórázon vezetve pár percig együtt haladnak.

Az értékelés szempontjai: A kutya készségesen szájába veszi, s megfelelő módon tartja a kosarat. Ha a gazda megáll, külön utasítás nélkül is leteheti maga elé a kosarat, de tovább induláskor újra fel kell vennie. A kosár tartalmához a kutya nem nyúlhat.

2.2.2.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont)

A feladat célja: Póráz gazdának való feladása földről.

A feladat leírása: A leesett póráz, a kutya vezényszóra felveszi a földről és átadja a vizsga során legalább két alkalommal.

Az értékelés szempontjai: A póráz feladása szinte automatikus kell, hogy legyen, ezért a gazda ne a „Vedd fel!” vezényszót használja, csak annyit mondjon „Póráz!”. Egyszer zavarással is meg kell tudni oldani a feladatot, tehát például ételpult mellett.

2.2.3.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont)

A feladat célja: Kisméretű fémtárgy gazdának való feladása földről.

A feladat leírása: A gazda vagy bárki más pénzérméje, kulcsa (kulcstartó nélkül) a „földre esik” a gazda közvetlen közelében, a kutya pedig felveszi és kézbe/ölbe átadja. A feladatot bármikor végre lehet hajtani a vizsga folyamán.

Az értékelés szempontjai: A feladatot a végrehajtás sikeressége alapján kell értékelni, a végrehajtás gyorsasága nem lényeges szempont, nem hiba, ha nehezen tudja a szájába venni, több biztatás is megengedett.

2.2.4.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület (pl. bevásárlóközpont) valamely arra alkalmas pontja.

A feladat célja: Ajtónyitás és becsukás (előre felrögzített madzaggal, illetve kifelé nyíló ajtó esetén madzag nélkül).

A feladat leírása: A gazda az ajtótól kb. másfél-két méterre áll meg, és küldi előre a kutyát ajtót nyitni. Az ajtó kifelé nyílik, és a kutya kinyitotta az ajtót, át is kell haladniuk rajta. Majd a kutya orral bökve vagy lábbal mancsolva, támaszkodva behajtja, vagy becsukja az ajtót, attól függően, milyen a zárja. Ezután a gazda újra utasítja a kutyát az ajtó nyitására, aki ezúttal a befelé nyíló ajtót kell megfelelő módon kinyissa (a kilincsre rögzített madzag segítségével). A feladatnak akkor van vége, ha visszajöttek a kiindulási oldalra.

Az értékelés szempontjai: A feladatot a végrehajtás sikeressége alapján kell értékelni, a végrehajtás gyorsasága nem lényeges szempont. A kutya póráz nélkül dolgozik, de mindvégig tartania kell a kapcsolatot a gazdával.

2.2.5.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület valamely arra alkalmas pontja (pl. park, parkoló).

A feladat célja: Hangadás (legalább egyféle hang, majd csönd, kérésre).

A feladat leírása: A gazda jelére a kutya hangot ad, majd az újabb jelre elhallgat, csöndben marad.

Az értékelés szempontjai: A kutya a vezényszavakra gyorsan és megfelelő módon reagál.

2.2.6.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület valamely arra alkalmas kis forgalmú pontja.

A feladat célja: A gazda roham közbeni segítése.

A feladat leírása: A gazda pl. egy folyosón imitálja a rosszzullétét (pl. az epilepsziás roham rá jellemző tüneteit). Amennyiben epilepsziás roham imitálásáról van szó, a kutya ilyenkor bármilyen utasítás nélkül a gazda kezét, lábát, arcát vagy fülét kell, hogy nyalogassa. Roham közben egy idegen lép a gazdához, akit az idegen megérint, megfog, esetleg a gazda testhelyzetét megváltoztatja. A kutya ilyenkor nem léphet fel támadólag (nem védheti meg a gazdát). A tünetek elmúltával a kutya nyugodtan kell, hogy üljön, vagy feküdjön a gazda mellett.

Az értékelés szempontjai: A kutya a roham tüneteinek szimulációjára megfelelő módon reagál. Semmilyen módon nem mutat agressziót sem a gazdával, sem az idegenekkel szemben. Roham közben a kutya lábbal nem taposhat rá, illetve nem karmolhatja meg, a szájával nem csipkedheti, vagy harapdálhatja a gazdát.

A gazda kérésére a vizsgabizottság eltekinthet a feladat külső helyszínen történő végrehajtástól. Ilyen esetekben a kiképző szervezetnek, illetve a gazdának olyan videofelvétellel kell igazolni a feladat végrehajtásának képességét, amely segítségével egyértelműen értékelhető a kutya roham közbeni segítő viselkedése. A videofelvétel elkészítése és a vizsga időpontja között nem telhet el 60 napnál több idő. A vizsgabizottságnak a vizsgát megelőző három napon belül kell benyújtania a videofelvételt, melyhez csatolni kell a gazdajelölt vagy a roham közben a helyszínen tartózkodó személy írásbeli nyilatkozatát, mely a videofelvétel hitelességét, a felvétel készítésének időpontját, helyszínét, valamint az esemény bekövetkezésekor jelen lévő személyek adatait tartalmazza. A nyilatkozatot két tanú aláírásával hitelesíteni kell. A videofelvétel elbírálásra való alkalmasságát a vizsgabizottság saját hatáskörében dönti el, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a felvétel alkalmatlan a kutya képességeinek objektív értékelésére, úgy a gazdajelöltet illetve a kiképző szervezetet újabb felvétel elkészítésére kötelezheti. A vizsga lezárására csak akkor kerül sor, ha a kiképző szervezet az újabb – értékelésre alkalmasnak minősített - videofelvételt benyújtja. Az új videofelvételt a

vizsgát követő 60 napon belül be kell nyújtani. A benyújtás elmulasztása vagy határidőn túli teljesítése esetén a vizsgabizottság az adott feladatot „Nem felelt meg” minősítéssel kell értékelje.

2.2.7.

Helyszín: A vizsga helyszínéül szolgáló terület valamely arra alkalmas kis forgalmú pontja. A feladat teljesítése csak attól a gazda-kutya párostól kérhető, ahol a gazda képes egyedül irányítani a kutyát.

A feladat célja: A gazda rohama közbeni segítség hívása.

A feladat leírása: A 2.2.6. feladat folytatása. A gazda egy folyosón imitálja a rosszullétét (epilepsziás roham rá jellemző tüneteit). 30-60 másodperc elteltével a kutyának el kell indulnia segítséget hívnia. A kutya kiválaszt egy járókelőt, elé áll és a betanított módon jeleznie kell a segítség-hívást. Ezt követően induljon vissza gazdájához az idegennel. A gazdához érve az idegen odalép a gazdához, akit az idegen megérint, megfog, esetleg a gazda testhelyzetét megváltoztatja. A kutya ilyenkor nem léphet fel támadólag (nem védheti meg a gazdát). A tünetek elmúltával a kutya nyugodtan kell, hogy üljön, vagy feküdjön a gazda mellett.

Az értékelés szempontjai: A kutya a roham tüneteinek szimulációjára megfelelő módon reagál. Segítség-híváskor a kutya nem lehet túl erőszakos, nem húzhatja, vagy rángathatja az idegen ruháját vagy táskáját, de kellően kitartóan jelez. A kutya semmilyen módon nem mutat agressziót sem a gazdával, sem az idegenekkel szemben. Roham közben a kutya lábbal nem taposhat rá, illetve nem karmolhatja meg, a szájával nem csipkedheti, vagy harapdálhatja a gazdát vagy az idegent. A feladatot sikertelenre kell értékelni amennyiben a kutya a roham szimulálása közben a gazdán csípéssel, harapással vagy kaparással sérülést okoz (beleértve a kisebb felszíni hámsérüléseket is).

A gazda kérésére a vizsgabizottság eltekinthet a feladat külső helyszínen történő végrehajtástól. Ilyen esetekben a kiképző szervezetnek illetve a gazdának olyan videofelvétellel kell igazolni a feladat végrehajtásának képességét, amely segítségével egyértelműen értékelhető a kutya roham közbeni segítő viselkedése. A videofelvétel elkészítése és a vizsga időpontja között nem telhet el 60 napnál több idő. A vizsgabizottságnak a vizsgát megelőző három napon belül kell benyújtania a videofelvételt, melyhez csatolni kell a gazdajelölt vagy a roham közben a helyszínen tartózkodó személy írásbeli nyilatkozatát, mely a videofelvétel hitelességét, a felvétel készítésének időpontját, helyszínét valamint az esemény bekövetkezésekor jelen lévő személyek adatait tartalmazza. A nyilatkozatot két tanú aláírásával hitelesíteni kell. A videofelvétel elbírálásra való alkalmasságát a vizsgabizottság saját hatáskörében dönti el, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a felvétel alkalmatlan a kutya képességeinek objektív értékelésére, úgy a gazdajelöltet illetve a kiképző szervezetet újabb felvétel elkészítésére kötelezheti. A vizsga lezárására csak akkor kerül sor, ha a kiképző szervezet az újabb –értékelésre alkalmasnak minősített- videofelvételt benyújtja. Az új videofelvételt a vizs-

gát követő 60 napon belül be kell nyújtani. A benyújtás elmulasztása vagy határidőn túli teljesítése esetén a vizsgabizottság az adott feladatot „Nem felelt meg” minősítéssel kell értékelje.

3. Az egyes feladatok végrehajtása és értékelése

A vizsgafeladatokat a vizsgázó az a vizsgabizottság utasításai alapján, a bizottság által kiválasztott körülmények között és az általa meghatározott sorrendben kell végrehajtsa. A soron következő feladatot a bizottság a vizsga során nevezi meg, a sorrendről a vizsgázónak előzetes információja nincsen.

Az egyes feladatok értékelését a vizsgabizottság tagjai külön-külön végzik el az előre nyomtatott értékelőlapok felhasználásával. Az értékelés a megadott szempontok mérlegelése alapján háromfokozatú skála alkalmazásával történik (kiválóan megfelelt, megfelelt, nem felelt meg). Ha a körülmények, vagy a gazda állapota nem teszik lehetővé, maximum két feladat a vizsgabizottság beleegyezésével elmaradhat. A vizsga befejeztével a vizsgabizottsági tagok egyeztetik vizsgalapjaikat és közös mérlegelés után hoznak végleges döntést a vizsga eredményességéről. Ha a bizottság az alább megadott szabályok alkalmazásával sem tudja egyértelműen eldönteni a vizsga minőségét, akkor az elnök véleményét kell döntőnek tekinteni.

Az egyes feladatok minősítése azonos azzal a minősítéssel, amit a vizsgabizottság tagjainak többsége adott.

A vizsgát SIKERES-re kell minősíteni, amennyiben:

-legfeljebb egy feladat esetében adott a bizottság tagjainak többsége „Nem felelt meg” minősítést (mely azonban nem lehet a 2.2.6 vagy a 2.2.7-es feladat!), vagy maximum 3 feladat esetében a bizottság tagjaiközül legfeljebb egy adott „Nem felelt meg” minősítést.

Minden egyéb esetben a vizsgát SIKERTELEN-re kell minősíteni.
